

מחודדים

ת"ר ושינתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

**אחינו כל בית ישראל התגוננים בצורה ובשביח העומדים
בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם וישיעם
ויציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעפוד
לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:**

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
319

כיון שאין הנאה להזיקו, רביצה על כלים כדי לשבור בעיטה
ולא תולדה של רגל שאין היזיקה מצוי.

**נגיפה שכתוב בתורה הוא נגיפה בקרן, ומה שכתוב
בשור המזיק אדם לשון נגיפה ובשור שהזיק שור כתוב לשון
נגיפה, שנוח לבהמה להזיק שור מלהזיק אדם או משום
שהאדם שומר את עצמו, או משום שאין נוח לבהמה להרוג
בנגיחת קרן, ולכן מועד לבהמה לא יהא מועד לאדם אבל מועד
לאדם יהא מועד לבהמה (לרב פפא מועד למין אחד לא יהא מועד לשאר מינים
ומועד לאדם לא יהא מועד לבהמה, אבל אם נגח אדם שור וחמור יהא מועד לכל, שור חמור
וגמל לא יהא מועד לאדם, לר' מנחם מועד לכל וחזר בו מבהמה לא יהא חזרה לאדם, חזרה
מאדם יהיה חזרה מכולם).**

**תולדות קרן לעניין תשלום דינה כמו אב המזיק משום
שכוונתו להזיק וממונך ושמירתן עליך כמו האב.**

**בבא קמא דף ג'. יום א' פרשת חיי שרה
כ"א חשוון תשפ"ד**

**תולדות שן ורגל ואש ואדם/בור שיש בו י'
טפחים והתולדה/צורות**

דף ג' - ע"א

**'ושלח את בעירה ובער בשדה אחר' - ושלח משמע
מזיק בשן כמו שנאמר 'ושן בהמות אשלח בהם' ומשמע גם רגל
כמו שנאמר 'משלחי רגל שור וחמור', ובער משמע שן שנאמר
'כאשר יבער הגלל עד תומו' וכיון שמפסוק ושלח משמע שן
ורגל לומדים שניהם מפסוק ושלח שאי אפשר ללמוד אחר
יותר מהשני, ופסוק ובער היינו שחייב בשן גם באופן שלא
שלח את הבהמה, ולומדים משן שברגל חייב גם אם לא שלחו.**

**תולדות שן הוא שנתחככה בכותל להנאתה והפילה
הכותל, או טינפה פירות על ידי שנתגלגלה עליהם להנאתה.
תולדות שן לעניין תשלום דינה כמו האב שן שיש הנאה
להזיק וממונך ושמירתו עליך כמו האב.**

**תולדות רגל הוא שהזיקה בגופה דרך הילוכה וכן
בשערה בשליף שעליה ומשא בתוכה, בפרומביא שבפיה,
בזוג שבצווארה.**

**תולדות רגל לעניין תשלום דינה כמו האב רגל שהזיקם
מצוי וממונך ושמירתם עליך כמו האב.**

**בור שיש בו עשרה טפחים חייב בין אם מת בו השור
או הוזק שנאמר 'והמת יהיה לו' והפסוק מיירי בבור שיש בו
כדי להמית ואמרו רבנן בור של ט' טפחים אין בו כדי להמית,
וגם בור תשעה אב הוא או משום שמשמע דווקא בור שיש בו
כדי להמית אז הדין שחייב גם על מיתה אבל בור שאין בו כדי**

מסכת בבא קמא

אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא יקיים מילי
דנזיקין (ב"ק ל').
אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק
בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה
גדול יותר מהם והם כמעטין הנובע
(ב"ב קע"ו:)

פרק ראשון - ארבעה אבות

**בבא קמא דף ב'. יום שב"ק פרשת וירא
כ' חשוון תשפ"ד**

יום זה הוקדש לזכות ורפואת מרת הינדא בת מרים לאה
להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העינינים

**ארבעה אבות נזיקין/תולדות בטומאה
ובמלאכה בשבת/תולדות קרן**

דף ב' - ע"א

**משנה . ארבעה אבות נזיקין כתובים בתורה, שור בור
מבעה ואש, הצד השוה שבכולם הוא שדרכם להזיק ושמירתם
עליך וכשהזיק חייב המזיק לשלם ואם משלם בקרקע צריך
לשלם במיטב הארץ, וכן כל שדרכו להזיק חייב (משמע מזה שעור
נשים מן הדין ולפי המכילתא אין עונשין מן הדין, התנא האריך לא ראי זה כראי זה להגדיל
תורה ולהאדירה).**

**תולדות במלאכות שבת דינם כמו האבות שבין האב ובין
התולדה אם עבר בשוגג חייב חטאת ובמזיד חייב סקילה, ואם
עבר על אב ותולדה שלו לחכמים חייב רק חטאת אחת על
האב לרבי אליעזר חייב שתיים (לפי תירוצו ראשון בתוס' אין צריך לה;
תורת התולדה באב שלה, לפי תירוצו שני צריך, גדר אב לרבי אליעזר לתירוצו ראשון תלוי
בחיובות לתירוצו שני תלוי במשכן וחשיבות).**

דף ב' - ע"ב

**תולדות טומאה אין דינם כמו האבות שהאב מטמא אדם
וכלים ותולדות מטמא רק אוכלים ומשקים.**

**תולדות נזיקין יש מהם שדינם כמו האבות ויש שאין דינם
כמו האב (ויתבאר בדף ג').**

**נגיחה בקרן הוא בין במחובר ובין בתלוש הדין ותם משלם
חצי נזק ומועד משלם נזק שלם.**

תולדות קרן הוא נגיפה בגופה, נשיכה ולא תולדה של שן

להמית חייב רק על נזיקין, או משום שמה שכתוב בתורה ונפל שמה שור או חמור היינו בין הוזק בין מת.

דף ג' - ע"ב

אבנו סכיננו ומשאו שהפקיר והניח ברשות הרבים הוא תולדה של דבור, לשמואל גם אם לא הפקיר חייב משום בור שכל תקלה בור הוא, ולרב חייב משום ממונו (מכח מה הצד משור ובור ונתקשה תוספת שאם כך למה חייב על כלים).

תולדות בבור לעניין תשלום דינו כמו האב בור שתחילת עשייתו לנזק וממונוך ושמירתן עליך (בור חייב אע"פ שאינו ממונו).

תולדות אדם המזיק הוא רוק הפה וליחת החוטם מתי שעדיין לא נח, אבל לאחר שנח חייב משום בור.

תולדות האדם המזיק לעניין תשלום דינו כאדם המזיק, ואדם מועד לעולם בין ער בין ישן.

תולדות אש הוא אבנו סכיננו ומשאו שהניח בראש הגג ונפלו ברוח מצויה והזיקו שעדיין באוויר.

תולדות באש לעניין תשלום דינו כמו האב שהרי אש כח אחר מעורב בו וממונוך ושמירתו עליך (אפילו אינו ממונו שאם הדליק גדיש של חבירו באש של אחר חייב).

בהמה שהתיזה צרורות דרך הילוכה ונשבר כלים הלכה למשה מסיני שמשלם חצי נזק ותולדה של רגל הוא, ואין דינו כמו האב לעניין תשלום שרגל משלם נזק שלם, ודינו כרגל לרב פפא שמשלם מעלית נכסיו ולא כחצי נזק בקרן שמשלם רק מגוף הבהמה, לרבא ספק אם משלם מעליה ודינו כרגל שפטור ברשות הרבים.

בבא קמא דף ד'. יום ב' פרשת חיי שרה כ"ב חשון תשפ"ד

מבעה לרב ושמואל/נזקי עבדו/אבות של רב חייא ורב הושעיא

דף ד' - ע"א

מבעה במשנה לרב זה אדם המזיק וכך פירוש המשנה לא הרי השור שמשלם את הכופר ולכן אם לא היה כתוב אדם לא היו לומדים משור שאין אדם משלם את הכופר, ולא הרי האדם שחייב בארבעה דברים ולכן אין ללמוד שור ממנו שאינו משלם ארבעה דברים, הצד השווה שבהם שדרכם להזיק שגם אדם דרכו להזיק בישן שמכופף ומיישר רגליו, ושמירתם עליך שאדם שמירת גופו עליו (אם ישן והביאו כלים אצלו ושברם פטור שהם גרמו לו).

מבעה לשמואל זה שן ולשיטתו מה שכתוב במשנה שור לרב יהודה היינו לקרנו, וכך פירוש המשנה לא ראי הקרן שכוונתו להזיק ולכן אין ללמוד שן ממנו אם לא היה נאמר שן ולא ראי השן שיש הנאה להזיקה ולכן אין ללמוד קרן ממנו אם לא נאמר קרן, וכשהזיק חב המזיק היינו רגל, לרבא תנא שור לרגלו וכך פירוש המשנה לא ראי הרגל שהזיקה מצוי כראי השן שאין הזיקה מצוי ולא ראי השן שיש הנאה להזיקה כראי הרגל שאין הנאה להזיקה, וכשהזיק חב המזיק ללמוד קרן, ולא כתב אותה ברישא משום שהרישא מדבר רק במועדים מתחילתם וקרן אינו מועד מתחילתו.

רב לא למד כשמואל שמבעה זה שן שכתב שור וכולל כל הדברים הקשורים לשור, **ושמואל לא למד כרב** שכתוב בסיפא והאדם, ולא כתב אדם ברישא שהרישא מדבר בנזקי ממונו, ולרב תנא אדם בסיפא לכוללו במזיקים שהם מועדים מתחילתם.

אדון פטור מנזקי עבדו ואמתו אף על גב שהם ממונו שהזיק משום שאם מחייבים אותו כל שעה שיכעיסנו רבו ילך וידליק גדיש של חבירו כדי לחייב את רבו ונמצא מחייב את רבו מאה מנה כל יום (ומהא טעמא פטור גם בשוגג שלא יעשה במזיד ויאמר שוגג הייתי).

דף ד' - ע"ב

מבעה במשנה אינו מים (ע"י כח שני או לאחר שנח שאילו ע"י כח רא" שון אדם המזיק הוא) שלא מצינו בפסוק שמיים נקרא מבעה, ואין לומר שמבעה במשנה היינו אש שכבר נאמר הבער, ואין לומר שהבער פירושו של מבעה שכתוב במבעה שיש בו רוח חיים ואין לאש רוח חיים.

רב אושעיא תני י"ג אבות נזיקין, ארבעה שומרים, חמישה דברים שהאדם חייב כשחובל בחבירו, ארבעה אבות של המשנה, ותנא במשנה לא כתבם משום שלשמואל שמבעה זה השן התנא לא מיירי בנזקי אדם, ולרב שמבעה זה אדם היינו אדם שהזיק בגופו ממון חבירו, ולרב אושעיא תני אדם שהזיק אדם אחר בגופו בידיים או אדם שהזיק ממונו בהיזק ממילא.

רבי חייא תני כ"ד אבות נזיקין, חיוב כפל בגנב, חיוב ארבעה וחמישה בטביחה ומכירה, גנב שמשלם על פי עצמו שאינו משלם כפל, גזלן, עדים זוממים, (אפילו אם שילם שלא אומרים בממון כאשר זמם ולא כאשר עשה, לריב"א שאפשר בחזרה, לר"י שבממון עונשים מן הדין). אונס, ומפתה, מוציא שם רע, מטמא, מדמע, מנסך, וי"ג של רב אושעיא.

בבא קמא דף ה'. יום ג' פרשת חיי שרה כ"ג חשון תשפ"ד

מנינא למעוטי מאי/הצד השווה בבור ועוד מזיק

דף ה' - ע"א

רב הושעיא לא הביא את דברי רב חייא, שכתוב רק ממון ולא קנס, וגנב וגזלן בכלל שומר חנם שטוען טענת גנב כגנב וטענת גזלן כגזלן (ורב חייא כתבו שהרי בשומר הגיע לידו בהיתר וגנב וגזלן הגיע לידו באיסור), ולא כתב עדים זוממים שסובר כרבי עקיבא שעדים זוממים קנס הוא ולכן אינו משלם על פי עצמו (ומה שלא כתב שור שהזיק שור שמשלם חצי נזק ושור שהזיק אדם שמשלם נזק שלם מגוי פו כיון שמכל מקום אינו משלם נזק שלם), ולא כתב אונס מפתה שהרי צער ובושת נאמר בחמשה דברים ופגם בכלל נזק ובקנס לא מדבר, מטמא מדמע ומנסך אם היזק שאינו ניכר הוא היזק כתב נזק ואם לא שמיה היזק הוא קנס, ורב חייא אפילו אם סובר שמיה היזק כן כתבו שאינו דומה לנזק שניכר.

התנא במשנה כתב מניין להוציא כל אלו של רבי אושעיא, ורב הושעיא כתב מניין להוציא כל אלו של רב חייא, ורב חייא כתב מניין להוציא מפגל שבקדשים לא מדבר, ולמעט מוסר שבדיבור לא מדבר, ושאינו מוציא שם רע שיש גם מעשה בעילה, ושאינו עדים זוממים שהתורה קראה מעשה.

הרבים בימות הגשמים שאף שיש להם רשות אם הזיקו לאחר שנח חייבים, שאינו תולדה של בור כיון שעשאו ברשות ולומדים משור שחייב אף על פי שמהלך ברשות הרבים ברשות ואע"פ ששור דרכו לילך ולהזיק ולומדים במה הצד משור ובור (הלך ברשות הרבים והתז ברשות היחיד חייב משום רגל ברשות הניזק).

לרבינא ללמוד כותל ואילן שנתנו לו בית דין זמן לקוץ האילן ולסתור הכותל ונפל לאחר הזמן לרשות הרבים והזיקו שחייב שהרי אינו בור משום שאין תחילת עשייתו לנזק ולומדים משור ואף על פי ששור דרכו לילך ולהזיק ולומדים במה הצד מבור ושור שחייב (ואיירי שהזיק בין בהדי דאולי ובין לאחר שנפל).

דף ו' - ע"ב

מה שתנן במשנה כשהזיק חב המזיק ולא תני חייב המזיק, שהתנא במשנה ירושלמי הוא שמדבר בלשון קיצור.

'מיטב שדהו ומיטב כרמו יושלם' לרבי ישמעאל היינו מיטב של ניזק, לרבי עקיבא לא בא הכתוב אלא לגבות לנזקים מן העידית.

לרב אידי בר אבין, לרבי ישמעאל הפסוק מיירי אם אכל ערוגה בין הערוגות שמינות וכחושות ולא יודעים אם הערוגה שנאכל אם הייתה שמינה או כחושה שמשלם שמינה, **ולרבי עקיבא** לא בא הכתוב אלא כשידוע כמה שאכל שייתן לו המזיק מיטב שדותיו שוה אותם הדמים, ורבי הקשה עליו שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

לרב אחא בר יעקב הפסוק מיירי שהייתה עידית של ניזק כזיבורית המזיק, **לרבי ישמעאל** נותן כעידית הניזק מכח גזירה שוה משדה שכתוב אצל הניזק וכמו שנאמר 'ובער בשדה אחר' והיינו שדה של ניזק לשדה שכתוב אצל המזיק שנאמר 'מיטב שדהו', **לרבי עקיבא** מיטב שדהו ומיטב כרמו יושלם היינו מי שמשלם, ורבי ישמעאל פשוט הפסוק שמשלם מזיק ממיטב שלו היינו באופן שזיבורית המזיק גרוע מעידית הניזק שנותן עידית המזיק.

בבא קמא דף ז' . יום ה' פרשת חיי שרה כ"ה חשון תשפ"ד

שור רעהו ולא של הקדש לחכמים ורבי שמעון בן מנסיא/מתי משלם מיטב ומתי משלם גם סובין/מי שאינו מוצא למכור במאתיים זוז/ניזק שרוצה מבינונית/מלווה שרוצה מזיבורית/אשה שרוצה לכתובתה מבינונית

דף ז' - ע"א

שור רעהו ולא שור של הקדש - לחכמים היינו שבין הדיוט שנגח הקדש ובין הקדש שנגח הדיוט פטור והוא הדין כל שאר המזיקים, **לרבי שמעון בן מנסיא** הקדש שנגח הדיוט פטור, והדיוט שנגח הקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם שדווקא ברעהו תם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם ורבי עקיבא סובר כרבי שמעון.

האומר הרי עלי מנה לבדק הבית דינו ככל בעל חוב שגובים מבינונית.

התנא במשנה כתב אבות משום שיש תולדות, ורב הושעיא ורב חייא כתבו אבות אע"פ שאין להם תולדות לחדש שכולם כמו אבות לשלם ממיטב (ואפילו עדים זוממים באופן שרצו לחייב זיבורית משלמים מיטב).

כוונת המשנה לא הרי השור כהרי המבעה שאם כתב רק שור לא היינו לומדים מבעה ממנו במה מצינו, ואילו היה כתוב שור ומבעה לא היינו לומדים אש ממנו.

דף ה' - ע"ב

אם היה כתוב רק בור ועוד אחד מן המזיקים היינו לומדים כל המזיקים מהם מבמה הצד שאם בור שאין דרכו לילך ולהזיק וחייב קל וחומר שאר מזיקים שדרכם לילך ולהזיק שחייב, ואם תאמר שאני בור שתחילת עשייתו לנזק נלמד משאר מזיקים, חוץ מקרן שאי אפשר ללמוד משאר מזיקים שהרי מועדים מתחילתם מה שאין כך קרן (שהוא בחזקת שימור) ולמ"ד קרן עדיף שכוונתו להזיק (ואינו בחזקת שימור) גם קרן אפשר ללמוד בצד השוה (לרש"י שן אי אפשר ללמוד מאש שמה לאש שמועדת גם לאין ראוי לה תאמר בשן ולכן בור יוכיח שחייב רק לראוי לה, לתוס' שן אפשר ללמוד מאש שאם אינו ראוי אינו בכלל שן ומה שכתב רש"י שבור פטור באינו ראוי והיינו אדם, כתב תוספת שראוי למות בהבל אבל כלים אינם ראויים שאין הבל מזיקם, אש נלמד במה הצד שמה שכתב אחר מעורב בו משא"כ שאר המזיקים אינו קולא באש שהרי בזה הולך ומזיק למרחוק ואינו קולא אלא בכור הנעשה בכח אחר).

טעם שכתבה התורה כל המזיקים ולא לומדים אותם מכח צד השוה, הוא משום הלכותיהם שיש בהם שיש בזה מה שאין בזה, קרן לחלק בין תם למועד, שן ורגל לפוטרים ברשות הרבים, בור לפטור כלים, ולרבי יהודה שמחייב גם על כלים בבור לפטור אדם ממיתה, אש לפטור טמון, ולרבי יהודה שמחייב גם בטמון לחייב גם ליחכה נירו וסכסכה אבניו הגם שאינו ראוי לה שאין עיקר האש לכך.

בבא קמא דף ו' . יום ד' פרשת חיי שרה כ"ד חשון תשפ"ד

הצד השוה שדרכם להזיק לרבות מה בא לרבות/מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא מיטב שדהו של מזיק או ניזק לפי רב אידי בר אבין ורבי אחא בר יעקב

דף ו' - ע"א

אבנו סכיננו ומשאו שהניח בראש הגג ונפלו ברוח מצויה והזיקו באוויר הוא תולדה של אש שכח אחר מעורב בו.

הצד השוה במשנה,

לאביי ללמוד אבנו סכיננו ומשאו שהניח בראש הגג ונפל ברוח מצויה והזיק לאחר שנפל שאינו תולדה של בור שהרי כח אחר מעורב בו, ולומדים מאש שכח אחר מעורב בו וחייב, ולומדים מצד השוה מבור ואש.

לרביא ללמוד בור המתגלגל ברגלי אדם ובהמה והזיק לאחר שעמד שאין זה תולדה של בור שאין מעשיו גרמו לו ולומדים משור שגם שאין מעשיו גרמו לו וחייב, ואע"ג ששור דרכו לילך ולהזיק וחייב מצד השוה מבור ושור (ואם הזיק מתי שהולך לתוס' בדעת רש"י חייב בעל הבור מטעם אש ולתוס' אם נתגלגל ברגל אדם חייב המתגלגל מטעם אדם שדרכו להתבונן בכך ואם נתגלגל ע"י בהמה משלם בעל הבור ובעל הבהמה רק חצי, שור ואדם שדחפו שור לבור אם האדם דחפו בכוונה משלם הכל שלא בכוונה משלם חצי).

לרב אדא בר אהבה ללמוד כל אלו שאמרו חכמים שיש להם רשות להשליך נזקיהם לרשות הרבים כגון פותקין ביבותיהן וגורפים מערותיהם ומקלחים שופכים לרשות

נאמר 'מיטב שדהו' ונאמר 'כסף ישיב לבעליו' ודרשו חז"ל שישב הוא ריבוי ששואה כסף דינו ככסף ואפילו סובין, -
לרבא בתירוצ' קמא כשמשלם מדעתו ולא הטריחו לצעוק עליו בבית דין יכול לשלם סובין וכשמשלם בעל כרחו צריך לשלם עם מיטב,

לאב"י שאם הניזק רוצה קרקע יותר גדול מבינונית יכול המזיק לאמר לו אם אתה לוקח כדינך בעידית אשלם לך כעכשיו ואם לא אתן לך בינונית כשער היוקר,

לרבא בתירוצ' בתרא כל מה שמשלם לו יתן לו מעידית כגון אם משלם עם סובין יתן לו מעידית הסובין שיש לו,

לרב פפא ורב הונא בריה דרבי יהושע כל המטלטלים הוא מיטב שיכול למכורם בכל מקום, אבל קרקע שנמכר רק כאן צריך לשלם עם מיטב.

דף ז' - ע"ב

מי שהיו לו בתים ושדות וכרמים ואינו מוצא למכור במאתיים זוז אם הוזל שווי הקרקעות בעולם ולכן אינו יכול לקבל עליהם מאתיים זוז נותנים לו אפילו אלף זוז שדינו כעני שאין לו מאתיים זוז, ואם רק קרקע שלו הוזל מפני שמחזר אחרי מעות לא נותנים לו כלום, ואם בתשרי שוה פחות ממאתיים ובניסן שוה מאתיים ועומד בתשרי כיון שאינו עני ואינו עשיר משלימים לו עד מאתיים (לתוספות אם רק שלו הוזל אע"פ שאינו מקבל עליהם מאתיים זוז אין נותנים לו משום שפשע ואם לא פשע הגם ששוות יותר ממאתיים זוז יכול לטול קודם שימכור פחות מהשווי, לר"ף אם הוזל של כולם ושוות מאתיים הגם שלא פשע לא יקבל כיון שוה השווי ואם רק שלו הוזל יקבל כיון שאינו יכול למכור בשווי).

ניזק דינו לגבות מקרקע עידית ואם רוצה תשלומיו מבינונית כדי להרוויח קרקע יותר גדול, **לאב"י** אם בא לגבות ממנו בתשרי יכול המזיק לומר לו אם אתה מקבל עידית כדינך קח קרקע בשווי של עכשיו, ואם אתה רוצה בינונית קח חתיכת קרקע יותר קטן בשווי של ניסן, **לרב אחא בר יעקב** אם התורה נתנה לניזק זכות בעידית ודאי יש לו זכות גם בבינונית וזיבורית ואין המזיק יכול לדחות לקחת בבינונית יותר קטן כשווי של ניסן.

מלוה דינו לגבות מקרקע בינונית ואם רוצה לקבל תשלומיו בזיבורית כדי להרוויח קרקע יותר גדול - **לרב אחא בר יעקב** יכול הלוה לומר לו אם אתה מקבל בינונית כדינך קח קרקע בשווי של עכשיו, ואם אתה רוצה זיבורית קח קרקע יותר קטן בשווי של ניסן, **לרב אחא בר איקא** יש למלוה זכות בזיבורית בשווי של תשרי שאם לא כך ימנעו המלווים מלהלוות שיאמרו אילו לא הלווינו היינו יכולים לקנות קרקע כזו.

אשה גובה כתובתה מזיבורית ואם אומרת תן לי מבינונית יותר קטנה, אומרים לה אם את לוקחת כדינך קחי קרקע בשווי של עכשיו ואם לא קחי בינונית כשווי של ניסן.

בבא קמא דף ח' . יום ו' פרשת חיי שרה
כ"ו חשון תשפ"ד

שומת עידית/מי שיש לו חוב היזק והלוואה וכתובה/שיטת עולא בבעל חוב/לקח עידית באחרונה/לוקח שמכר בינונית/בעל חוב של מוכר שטרף מלוקח

דף ח' - ע"א

שומת עידית - לרבי ישמעאל שגובה מן המזיק לפי עידית הניזק שמין כפי קרקעות הניזק, **ולרבי עקיבא** לשיטת רב **אבא** שמין כפי עידית המזיק, ולפי **תירוצ' ראשון** בש"ס לתנא בברייתא בשל עולם הן שמין **ולתירוצ' שני** נחלקו הבריות אם בשלו הן שמין או בשל עולם הן שמין.

מי שהיה עליו נזקין ובעל חוב וכתובת אשה ואין לו אלא **עידית** כולם גובים מן העידית, **בינונית** כולם גובים בינונית, **זיבורית** כולם גובים זיבורית, **עידית ובינונית וזיבורית** נזקין בעידית בעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית, **עידית ובינונית** נזקין בעידית בעל חוב וכתובת אשה בבינונית, **עידית וזיבורית** נזקין בעידית ובעל חוב וכתובת אשה בזיבורית, **בינונית וזיבורית** נזקין מבינונית ובעל חוב למ"ד ששמן בשל עולם שמין מבינונית ולמ"ד בשלו הן שמין אם היה לו עידית בשעת ההלוואה א"כ נשתעבד לו הבינונית ואפילו אם מכר העידית אחר כך גובה מבינונית אע"ג שבשעת הגבייה הוי הבינונית עידית שלו, ואם לא היה לו עידית בשעת ההלוואה לא נשתעבד לו הבינונית וגובה מזיבורית.

לעולא דבר תורה בעל חוב גובה מזיבורית אפילו אם יש לו עידית ובינונית, שנאמר 'בחופץ תעמוד והאיש אשר אתה נושה בו יוצא אליך את העבוט החוצה' ודרכו של לזה להוציא פחות שבכלים, וחכמים תקנו שגובה מבינונית כדי שלא תנעל דלת בפני לווים.

מי שהיה עליו נזקין ובעל חוב וכתובת אשה והיה לו עידית בינונית וזיבורית ומכרם לשלשה בני אדם ביום אחד נכנסו הלוקחות תחת הבעלים וכל אחד גובה כדינו, מכרם זה אחר זה כולם גובים מן האחרון אפילו הוא זיבורית, שהראשונים יכולים לומר הנחתי לך מקום לגבות ממנו שאין נפרעים מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין, אין לו גובים מלפניו אין לו גובים מלפני פניו (באו לגבות בבת אחת כל הקודם בשטר גובה מן האחרון תחילה אם נזקין קדמו גובה מן האחרון אפילו הוא עידית, ואם בעל חוב וכתובה אחריו גובים מהעידית ואפילו עידית עידית, לתירוצ' ראשון אין נזקין גובה ממשועבדים אלא אם עמד בדין לתירוצ' שני מלוה הכתובה בתורה ככתובה בשטר).

מי שהיה עליו נזקין ובעל חוב וכתובת אשה והיה עליו ניזק ובעל חוב וכתובת אשה ומכר כל שדותיו ללוקח אחד ביום אחד הלוקח נכנס תחת הבעלים וכל אחד גובה כדינו, מכרם זה אחר זה אם לקח זיבורית באחרונה יכול לומר להם הנחתי הזיבורית אצל המוכר לגבות ממנו ושעבודכם חל עליו, לקח עידית באחרונה יכול לדחות הניזקין אצל בינונית שאם לא יקבל יכול לחזור הזיבורית למוכר, אם מת המוכר אין כולם יכולים לגבות מהעידית שיכול לומר אי אפשרי בתקנת חכמים במה שתקנו שאין גובים מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין, וכל אחד גובה כדינו.

דף ח' - ע"ב

לוקח שלקח עידית באחרונה ומכר בינונית וזיבורית נזקין ובעל חוב וכתובת אשה גובים מהעידית כיון שהשיעבוד חל עליה כשקנה הבינונית והזיבורית מדין אין גובים ממשועבדים במקום שיש בני חורין ואין ללוקח קרקע אחר שיכול לדחותם, מכר עידית ושייר בינונית וזיבורית **לאב"י** כולם גובים עידית מלוקח שני כיון שלקח שעבודם, **לרבא** הראשון מכר לשני כל זכויותיו וכיון שאילו היו אצל הלוקח ראשון היה יכול לדחותם לגבות כדינם מדין אי אפשרי בתקנת חכמים גם השני יכול לדחותם בכך.

ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון ושמעון מכר הבינונית ללוי ולא הניח אצלו עוד בינונית, רצה המלוה גובה מעידית מראובן שאומר לו אתה הבעל דין שלי שלקחת כל שעבודי מבעל חובי, רצה גובה מלוקח שני כיון שזכותו בבינונית.

ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב של ראובן וטרפו משמעון יכול ראובן להיות בעל דינו כנגדו בבית דין, אם יש לו שום תביעה עליו כגון אם טוען פרעתיה, משום שמה שאתה מוציא משמעון יחזור עלי, וי"א שהוא הדין אם מכרו שלא באחריות משום שאם יוציאנו משמעון יהיה עליו תרעומות.